

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Старинець К.О.

студентка,

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТЕНТНИХ ТРОЛІВ

Людам, далеким від сфери високих технологій, словосполучення «патентні тролі» (patent troll) швидше за все, скаже мало про що. Аналізуючи джерела з цього питання, можна дати таке визначення цьому поняттю: патентні тролі – це фірми, які спеціалізуються на реєстрації та скуповуванні патентів з метою подальшого судового або позасудового переслідування осіб, незаконно використовують запатентовані цими фірмами об'єкти інтелектуальної власності виключно з метою отримання компенсації. Авторство терміна належить Пітеру Деткіну (Peter Detkin) співробітнику компанії Intel, якому за службовим обов'язком доводилося стикатися з патентними троями [3].

Характеризуючи правові відносини патентних тролів, можна прослідкувати деякі механізми їх функціонування. Так, для отримання максимального прибутку «тролі» найчастіше діють наступним способом: коли потенційна жертва починає випуск продукції з використанням захищених правом об'єктів інтелектуальної власності, на етапі коли продукція надходить у продаж, патентний троль несподівано з'являється з юридично бездоганно складеною претензією і вимагає величезних компенсаційних виплат. При цьому сума претензійних вимог формується з розрахунку вже випущеної продукції. У подібних ситуаціях компанія, що випускає продукцію, може навіть і не знати, що винахід, який використовується нею, вже запатентовано і охороняється законом. Розрахунок позивачів тут полягає в тому, що згортання виробництва призведе до величезних збитків і тому легше задовольнити вимоги так званого правовласника. У разі якщо «жертва» не хоче доводити справу до суду, то вона укладає з патентним тролем угоду, предметом якої є відсутність в останнього претензій, а також розмір і форма компенсації. В іншому випадку

сторони вступають у тривалі судові розгляди, в результаті яких виробник знаходиться в стані невизначеності, що негативно відбивається на його бізнесі. У наведеній моделі поведінки тролів можна побачити, яким ризикам піддаються виробники у високотехнологічних секторах економіки в даний час.

Великою проблемою для правового регулювання відносин у сфері патентного права є відсутність можливості розмежувати на правовому рівні патентних тролів від добросовісних виробників, бажаючих захистити свої винаходи. Однак у теорії можна виділити наступні правові ознаки патентних тролів:

- реєстрація великої кількості патентів;
- відсутність будь-якого іншого виду діяльності, крім реєстрації патентів та одержання інших правоохоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності;
- наявність юридичної служби, яка спеціалізується на інтелектуальному праві;
- агресивна претензійна діяльність [2, с. 37].

Ще однією важливою особливістю подібних організацій є те, що їх не цікавить доля об'єкта, що охороняється патентом, головне завдання патентного троля отримати максимально можливий прибуток, а наприклад, не обмежити використання об'єкта інтелектуальної власності.

Юридичний аналіз діяльності патентних тролів в цілому відповідає розкритому механізму їх діяльності. Разом з тим їх діяльність потребує уточнення.

Так, звернути увагу потрібно на виокремлення невиробничого характеру діяльності патентного троля як основної його ознаки.

По-перше, як зазначається в американській літературі, таке формулювання дозволяє відносити до патентних тролів навіть університети, що отримали право ліцензувати свої об'єкти інтелектуальної власності згідно з актом Бея-Доула.

По-друге, можлива інша ситуація, коли суб'єкти не будуть кваліфікуватися як тролі тільки з причини того, що ними ведеться будь-яка інша робота, крім скупки патентів і подачі позовів.

Тут можливі два варіанти:

1) троль спеціально створює видимість діяльності: включає в свій штат розробників тієї чи іншої технології, в незначному обсязі випускає товари;

2) суб'єкт дійсно здійснює виробництво та (або) торгівлю. Разом з тим права з конкретного патенту використовуються ним виключно для вимагання коштів у інноваторів.

В сучасних умовах господарювання юристи рекомендують керівникам бізнесу подбати про дотримання режиму комерційної таємниці та конфіденційної інформації на підприємстві, оскільки діяльність патентних тролів тісно пов'язана з промисловим

шпигунством. Тому слід самостійно захищати власну позицію на ринку, а не чекати порятунку від держави [1].

Проте те, що патентні тролі існують, не так вже й погано для бізнесу, якщо подивитися на них під іншим кутом. Наприклад, експерти відзначили, що наявність патентних тролів забезпечує симбіоз монопольного права і конкуренції, тримає підприємства і ринок інтелектуальної власності в цілому в тонусі і стимулює бізнес до нових винаходів.

Цікаво, що з формально-юридичної точки зору така діяльність є законною. У підсумку можна побачити паразитування і зловживання правом з боку патентних холдингів, що віддалено нагадує банальне «вимагання». Цілком очевидно, що з точки зору здорового глузду такий стан речей не можна вважати нормальним. Тут ми бачимо як патент – з одного боку захищає права, а з іншого боку дозволяє займатися неприкритим здирництвом.

Діяльність патентних тролів підтримують самі винахідники і невеликі фірми, які не здатні фінансувати комерціалізацію власних розробок, а також захищати права на них у суді. Подібні судові розгляди за оцінками різних фахівців для компанії в США можуть коштувати близько \$5 – 10 млн., тому власники патентів все частіше вдаються до послуг патентних рейдерів, фактично переводячи даний вид діяльності на аутсорсинг.

Список використаних джерел:

1. У боротьбу з патентними троями вступає Microsoft [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://weeknews.in.ua/news/microsoft/1234-u-borotbu-z-patentnimi-troliami-vstupae-microsoft.html>. – Заголовок з екрана.
2. Андрощук Г. О. Патентний тролінг проти інновацій: стан, тенденції, загрози/Г. О. Андрощук // Актуальні питання інноваційного розвитку. - Х.:ФІНН, 2012, N N 3. - С. 33-41
3. Patent troll [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Patent_troll. – Заголовок з екрана.